

De Bietenteler

Jaargang 6 | nr 12 | december 2019

Hét vakblad voor de Nederlandse bietenteler

Akkerbouwbedrijf te Sittard (Limburg)

Vergelingsziekte in Groot-Brittannië

Beet Seed Service met 50% korting ook in 2020

Hét rhizoctonia ras: it's all in the seed.

ANNEMONIKA KWS

- Goede rhizoctonia resistentie *
- Bladgezondheid cercospora: Hoog *
- De opvolger van ISABELLA KWS

Rhizoctonia

PROTECT

* Bron: CSAR, Aanbevelende Rassenlijst 2020

www.kwsbenelux.nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

Voorwoord

Over twintig jaar...

De voorpagina zegt genoeg. Een boerenzoon, een hond en een bult bieten. Prachtig toch! Zal hij over 20 jaar ook met trots bieten telen op Nederlandse bodem? Is de teelt dan volledig biologisch? Liggen de opbrengsten dan op 160 ton per hectare? Wie zal het zeggen...

Allemaal vragen die we vandaag niet kunnen beantwoorden. De publieke opinie, de politiek en het sentiment spelen een belangrijke rol. Innovatie biedt uitkomst. De robot, de drone en een aangepaste teeltechniek hebben de volle aandacht.

Zaadbedrijf KWS werkt volop mee aan deze omslag. Resistente rassen tegen vergelingsziekte en Cercospora zitten in de pijplijn. Milieuvriendelijkere oplossingen zoals Conviso Smart doen hun intrede.

Hopelijk zal de jongen op de voorpagina over 20 jaar zeggen:

"Man, man, wat een amateurs toen in 2019! Kijk nu naar mijn bieten volgens het nieuwe concept. Slechts driemaal gespoten met de spuitdrone. Een opbrengst van 160 ton per hectare met 18% suiker. Kijk, de robot laadt de laatste vracht."

Wij wensen u een goede toekomst!

Redactie De Bietenteler

Inhoud

Bedrijfsreportage In Sittard bezoeken we de maatschap Diederer, die al vier generaties lang de hoeve 'De Lexhy' exploiteert. Sinds de jaren 90 worden hier granen, suikerbieten en aardappelen geteeld. Een tijdje geleden kwamen daar nog brouwergerst en spelt bij.

4

Conviso Smart: doorbraak in onkruidbestrijding

In 2019 is er bij een tiental telers ervaring opgedaan met deze veelbelovende technologie. In 2020 wordt dit project verder uitgebreid.

8

Column Fotografe Louise van den Broek heeft als vrouw van een akkerbouwer een behoorlijk druk bestaan. Maar zij zou het leven op de boerderij voor geen goud willen missen.

9

Actua Groot-Brittannië kampt met een grote druk van de bietenvergelingsziekte. Het gebruik van neonicotinoïden is ook daar verboden, maar er wordt druk gewerkt aan nieuwe, resistente rassen.

10

Beet Seed Service nu nog eenvoudiger De Beet Seed Service van zadenbedrijf KWS bestaat nu 2 jaar. En het aantal telers dat zich registreert en er gebruik van maakt, neemt zienderogen toe. Inschrijven werd ondertussen nog een stuk vereenvoudigd.

12

Zaadbestelling Het aantal vrij te gebruiken middelen om het gewas gezond en onkruidvrij te houden, is sterk afgenomen. Oplossingen moeten steeds vaker komen van nieuwe rassen met resistenties, bijvoorbeeld tegen vergelingsziekte, bladvlekkenziekten of herbiciden.

16

Compact geoogst

18

Agenda

19

Colofon

Foto cover:

Boerenzoon Dennis uit de Noordoostpolder met een frisse blik op de toekomst.

Oplage

Editie Nederland: ca. 10.000 ex

Layout, druk

Chapo - drukt alles op alles
www.chapo.team

Coördinatie

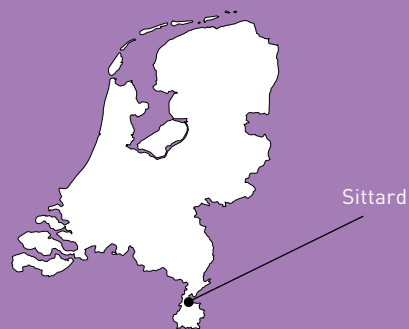
Comevent
Schoolstraat 20
2240 Massenhoven
www.comevent.be

Redactiesecretariaat

info@debietenteler.com

Afgifte kantoor

Nederland: Sittard

Hoeve 'DE LEXHY' in Sittard ligt aan de A2 onder de rook van wat vroeger DSM was. DSM staat voor 'De Staats Mijnen'. Als we de Urmonderbaan oversteken, zijn we op het terrein van Chemelot. Zo heet nu het chemisch bedrijf dat in handen is van het Arabische Sabic. 'De Bietenteler' is te gast bij maatschap Diederer, die hoeve 'DE LEXHY' exploiteert. De maatschap bestaat uit vader Huub (61), moeder Marjo (61) en zoon Rob (33). Dochter Rianne (31) werkt in de gezondheidszorg.

KOLLENBERGER SPELT IS EEN MOOIE AANVULLING OP HET AKKERBOUW-BEDRIJF VAN MAATSCHAP DIEDEREN

Geschiedenis en ontwikkeling

Als Rob er over enkele jaren alleen voor staat, vormt hij de vierde generatie die boert op 'DE LEXHY', aldus onze gastheren. De naam van de boerderij is afgeleid van de vroegere Belgische eigenaren, familie De Lexhy, die hier ook een groot landhuis bezat waarvan momenteel alleen nog enkele bedrijfsgebouwen resteren. In totaal bezat deze familie ca. 300 ha land, verdeeld over 5 boerderijen op Graetheide, zoals dit gebied wordt genoemd. In 1960 wilde de familie afstand doen van de Nederlandse landerijen, maar dan wel in één koop. Er was in de buurt maar een bedrijf financieel sterk genoeg om dit te kunnen betalen en dat waren De Staatsmijnen, die nu nog steeds via een rentmeester het gebied beheren. Momenteel zijn er op het grondgebied nog drie agrarische bedrijven. De grond die niet rechtstreeks is verpacht aan een van de drie (ca. 100 ha) wordt beheerd in een gezamenlijke exploi-

tatie, de zogenaamde CDF-combinatie, waarbij ieder lid, in grove lijnen, verantwoordelijk is voor een bepaalde werkzaamheid, te weten C voor de verpleging, D (iedereen) voor de oogst en F voor de grondbewerking. Tot de jaren 1960 was 'DE LEXHY'

een gemengd bedrijf met vee, fruit en akkerbouw. Vanaf 1960 ontstond in de landbouw een ontwikkeling naar specialisatie. Op dit bedrijf leidde dit naar 100% akkerbouw met een traditioneel bouwplan, granen, suikerbieten en aardappelen. Vanaf 1990 ontstonden

Vader en zoon Diederer. Let ook op het banden-drukwisselsysteem

er mogelijkheden om qua oppervlakte te groeien. Enerzijds doordat collega-pachters stopten met de bedrijfsvoering, waarbij de grond kon worden overgenomen, en anderzijds door aankoop van grond. Zoon Rob koos aanvankelijk voor de techniek en studeerde werktuigbouw aan de HTS. Hij vond een baan bij Convoi, een bedrijf gespecialiseerd in het verhuizen van industriële installaties. Het bloed kruipt echter waar het niet gaan kan en sinds 2015 zit hij voor 1/3 in de maatschap en werkt hij nog 2 dagen bij Convoi. In de toekomst wordt dit aandeel verhoogd, om uiteindelijk 100% te bereiken.

Grondsoort en grondproblemen

De Graetheide bestaat voornamelijk uit lichte löss, een vruchtbare grondsoort die vooral in het voorjaar met veel zorg moet worden behandeld (ter voorkoming van slemp). Soms zijn de percelen rijk aan stenen en daardoor minder geschikt voor de teelt van aardappelen. Deze teelt zit dan ook niet meer in het bouwplan. In jaren als 2018 en 2019 kan droogte optreden. Op de hoeve is beregening met grondwater niet toegestaan, maar in zijn hart vindt Huub dat niet erg, afgaande op het "gehaspel" dat collega's hebben met de haspel. "Ik verwen mijn percelen en hoop dat ze me belonen met een goed vocht vasthoudend vermogen," aldus Huub.

Het bouwplan voor 2019:

Gewas	Oppervlakte	Afnemer
Suikerbieten	42 ha	COSUN
Brouwgerst	40 ha	Gulpener bierbrouwerij
Spelt	25 ha	Kollenberger spelt
Maïs	5 ha	Collega rundveehouder
Totaal te bewerken	112 ha	

De bietenteelt

Op dit bedrijf worden de bieten geteeld na graan. Sinds 1999 wordt er op 'DE LEXHY' zo weinig mogelijk geploegd. Volgens de ondernemers is dit prettig voor de arbeidsfilm en goed voor het milieu en de portemonnee. Na de graanoogst wordt eerst een kiembed gemaakt voor het onkruid (2x met schijvenegge) en varkensmest toegediend. Vervolgens wordt de gele mosterd gezaaid. In de loop van de bietencampagne wordt per hectare 6 ton Betacal-Flow verspreid.

"Niet ploegen is voor het behoud van een gezond bodemleven een goed en bewezen systeem. Glyfosaat is hierbij niet te missen."

Afhankelijk van het tijdstip wordt deze Betacal-Flow samen met de gele mosterd ingewerkt met de schijvenegge. De rest van de gele mosterd wordt voor het invallen van de winter geklepeld. Het kan ook zijn dat in het voorjaar digestaat wordt aangewend in plaats van varkensmest. Als de percelen in het voorjaar bekwam zijn, wordt er zo vroeg mogelijk gezaaid. De volgorde is als volgt: 1) schijvenegge; 2) combinatiewerktuig bestaande uit voorzetwoeler en rotorkoppegge; 3) 12-rijig zaaien in eigen beheer. De bieten van de rassen Annemonika KWS en BTS 4190 RHC, ontsmet met Force, werden dit jaar gezaaid op 28 en 29 maart met een Kleine Electro. Direct na zaai werd Centium 360 CS ingezet, 0,07 liter per ha. Vervolgens werd 4 tot 5 keer LDS gespoten. Vanaf 23 juli werd gestart met de bladschimmelbestrijding. "Dit is een toenemend probleem waarover wij ons zorgen maken. Enkele percelen spoten we op 27 september voor de

De bieten worden in Limburg geladen door een bietenmuis van Ropa

Het aanleggen van een 'muishoop' vergt extra aandacht van de machinist

derde keer," aldus Rob. Het wegval-
len van Sombbrero leidde dit jaar tot
een extra bespuiting tegen de zwarte
bonenluis.

De oogst van de bieten is een verhaal
op zich. Tot voor enkele jaren be-
schikte de maatschap over een eigen

"In het quotumtijdperk
waren suikerbieten de
kurk waarop ons bedrijf
dreef. Jammer genoeg
is deze functie nu
helemaal verdwenen en
zal de teelt zeker niet
worden uitgebreid."

zelfrijdende bietenrooier. Hiermee
had men een kleine klantenkring
opgebouwd. Op een gegeven moment
was deze machine toe aan vervanging
en werd er gebrainstormd over het
vervolg. De oplossing kwam er uit een
samenwerking met een loonwerker
wiens te rooien areaal ook te klein
was voor een nieuwe rooier. Door de
te rooien arealen bij elkaar te voegen,
ontstond een oppervlakte waarvoor
het loonde om een nieuwe rooier aan
te schaffen. De loonwerker kocht een
Vervaet Q die nu rendabel circa 450 ha
root. Met deze Vervaet root de maat-
schap nog steeds bij haar eigen klan-
ten, tot tevredenheid van alle partijen.
De suikeropbrengst ligt op een 5-jarig
gemiddelde van 14.000 kilo per ha.

Mechanisatie

Door het op dit bedrijf gehanteerde
bouwplan kan de mechanisatie com-
pact zijn. De maatschap beschikt over:

- 2 Fendt tractoren. Een 724 (240 pk met GPS en variabele bandenspanning) die in principe voor alles kan worden gebruikt en een 313 (130 pk) voor verplegingswerk
- Claas Lexion maaidorser met een 7,70 meter breed maaibord. Deze machine maait jaarlijks 200 ha graan
- Amazone graanzaaimachine, pneumatisch, werkbreedte 3 meter
- Amazone landbouwspruit, werkbreedte 39 meter, tankinhoud 4.200 liter, GPS-sectieafsluiting
- Amazone schijvenegge, werkbreedte 6 meter
- Amazone rotorkoepel in com-

binatie met Evers voorzetwoeler, werkbreedte 3 meter

- Joskin kipper van 21 ton
- Een vierwielige wagen voor het transport van 30 ton spelt
- Rabewerk ploeg, 4 schaar
- Rabewerk vaste tandcultivator, werkbreedte 5 meter
- Claas tripelmaaier, werkbreedte 9 meter. In loonwerk wordt hiermee 500 ha gemaaid
- 2 machines voor het pellen van spelt
- Perfect klepelmaaier, werkbreedte 3 meter

Kunstmeststikstof (Urean en NTS) wordt vloeibaar aangewend. Voor het toedienen van de kunstmestkali kan de maatschap beschikken over de strooier van de kali-leverancier.

De 'kleine' Fendt met 3 meter Perfect klepelmaaier

Kwaliteitscontrole, bruto spelt, pelmachine, netto spelt.

Vierde gewas

Twee keer werd er op 'DE LEXHY' gediscussieerd over het zogenaamde vierde gewas. De eerste keer leidde dit tot de oprichting van coöperatie Triligran, waarbij de leden brouwerst telen voor 'De Gulpener Bierbrouwerij', die veel waarde hecht aan de bierproductie op basis van lokale grondstoffen. De tweede keer tot de oprichting van een coöperatie voor de teelt van 'Kollenberger Spelt', genoemd naar een van de teeltgebieden van dit oude graangewas.

Triligran

Jarenlang werd de brouwerst van de leden op verschillende locaties opgeslagen. Dit vonden de leden niet efficiënt. Door de bouw van een nieuwe graanopslagloods kon de maatschap de collega's van Triligran de mogelijkheid bieden om de brouwerst niet alleen te ontvangen en op te slaan, maar ook, met ingang van 2018, zelf te bemonsteren op vocht, eiwitgehalte, doorval en volgerstpercentage. Alle administratie die hiermee verband houdt, wordt verzorgd door Diederik senior.

Kollenberger Spelt

Sinds 2001 wordt in de omgeving van Sittard spelt verbouwd op basis van deze doelstelling: het saldo moet beter zijn dan dat van wintertarwe. Momenteel beslaat het areaal 150 ha. De rassen zijn voornamelijk van Duitse origine, met een opbrengst van 6 tot 9 ton per ha. Na pellen blijft hiervan 70% over. Ook deze spelt komt naar een aparte loods op de boerderij, waar hij met twee machines wordt gepeld. De gepelde spelt gaat in vrachten van 30 ton naar de Comman-

deursmolen in Mechelen. Het meel dat na het malen ontstaat, is bestemd voor de bakkerijbranche in heel Nederland. De maatschap biedt dit pellen ook in loonwerk aan, waardoor gemiddeld twee dagen per week zijn ingevuld. Met andere woorden, spelt is goed voor de arbeidsfilm en met een 10% hoger saldo ook nog eens goed voor de portemonnee. En met de stroom van de zonnepanelen tevens heel duurzaam.

Zie ook www.kollenbergerspelt.nl

"Als opvolger ben ik blij dat ik een aantal jaren een andere tak van sport heb kunnen uitoefenen. Bij Convoi heb ik veel geleerd dat ik ook in ons bedrijf kan gebruiken."

Toekomstbeeld

We spraken met twee enthousiaste akkerbouwers die inzien dat de milieu- en consumenteneisen steeds meer druk leggen op het 'vrije' ondernemerschap. De manier waarop ze zich hieraan aanpassen, geeft vertrouwen voor de toekomst. Rob gaat de uitdagingen volmoedig aan.

Op deze manier ontstaat extra opslagruimte

CONVISO® SMART: DOORBRAAK IN ONKRUIDBESTRIJDING

In 2019 introduceerde KWS Benelux Conviso Smart. De rassen zijn tolerant tegen het breedwerkende herbicide Conviso One van Bayer, dat breedbladige onkruiden en gevoelige grassen aanpakt. Het voordeel is dat er minder onkruidbespuitingen nodig zijn.

Smart Blanca KWS heeft drie jaar meegedraaid in het rassenlijst-onderzoek. Het ras wordt niet opgenomen in de Aanbevelende Rassenlijst van 2020. Vorig jaar was een pilotjaar voor de combinatie van de herbicide en het nieuwe ras. Tien telers pasten de combinatie toe op zo'n 100 hectare. Hun ervaringen zijn positief. Met minder bespuitingen hielden ze de bieten vrij van onkruid. Op de meeste percelen waren slechts twee bespuitingen nodig om probleemonkruiden aan te pakken zoals distel, akkerwinde, veenwortel en wilde biet. Voorheen waren op die percelen vier of vijf bespuitingen noodzakelijk. Smart Blanca KWS is het eerste ras dat ongevoelig is voor Conviso One.

Qua financiële opbrengst scoort het ras 89 over de afgelopen drie jaren. Normaal wordt een ras met deze score niet toegelaten op de Rassenlijst, want een nieuwkomer moet beter zijn dan het gemiddelde van de beste vier rassen. Omdat het ras over een specifieke eigenschap beschikt, kan hierop in de toekomst een uitzondering worden gemaakt. De rassen met deze eigenschap scoren voorlopig nog minder goed dan de klassieke rassen. Er zit nog een ras in de pijplijn dat tolerant is voor Conviso One: 8K853 (Smart Jitka KWS). Dat was in 2019 voor het tweede jaar in onderzoek. KWS verwacht dat dit ras qua financiële opbrengst enkele punten hoger zal scoren dan Smart Blanca KWS.

KWS gaat ervan uit dat de financiële opbrengst van de tolerante rassen verder zal stijgen. Na enkele jaren kunnen ze even hoog scoren als de klassieke rassen.

Voor 2020 is de innovatieve combinatie vooral geschikt voor percelen waarop tot nu toe vrijwel geen bietenteelt mogelijk was, vanwege een hoge druk van onkruid of wilde bieten. Ook voor telers die uit zijn op innovatie kan de combinatie interessant zijn. Telers en adviseurs kunnen er in de praktijk op kleine schaal kennis van nemen.

www.convisosmart.nl

Perceel met veel druk van onkruidbieten. Rechts staat een Conviso Smart ras, links een klassiek ras.

COLUMN

De jongste slaapt lekker, dus van dit moment maak ik graag gebruik, aangezien het prachtig weer is buiten. "Kom, Dennis, we gaan even foto's maken bij de bietenhoop." Zuchtend loopt mijn driejarige peuter mee. Zodra hij ontdekt dat hij lekker mag klimmen, klauteren en vies worden, is het helemaal goed. Lekker eigenwijs doet hij het tegenovergestelde van wat ik vraag, maar dat geeft niet. Dat maakt de foto's er alleen maar mooier op en er ontstaan precies een paar van de foto's waar ik naar op zoek was.

Als moeder van twee jonge kinderen, fotograaf en vrouw van een akkerbouwer, is het soms best een uitdaging om alle ballen in de lucht te houden. Zeker in oogsttijd ben ik blij met alle gestolen uurtjes waarin ik mijn eigen werk kan afmaken. Ook de droge periodes van afgelopen twee jaar vormden een grote uitdaging vanwege het beregenen. Gelukkig hebben we een geweldig vangnet van mensen die kunnen bijspringen. Daarnaast kan ik intens genieten van wat hier allemaal gebeurt en vormt dat een onuitputtelijke bron van inspiratie.

Rob en ik kenden elkaar twee dagen, toen hij vertelde dat hij wel het akkerbouwbedrijf van zijn ouders wilde overnemen en dat, als wij bij elkaar zouden blijven, ik dus naar Kraggenburg zou moeten verhuizen. Naar het schijnt heb ik mijn ouders al heel jong verteld dat ik met een boer wilde trouwen, dus dat kwam eigenlijk wel goed uit. Inmiddels zijn we bijna 11 jaar verder en ben ik enorm dankbaar dat we onze kinderen op een van de mooiste stukjes uit de Noordoostpolder mogen laten opgroeien.

Terwijl Rob direct heeft laten weten dat hij boer wilde worden, heb ik altijd gezegd dat ik mijn eigen ding wilde blijven doen. Eerst als docent biologie, nu al een paar jaar als (documentair) fotograaf. (www.momentsinlife.nl)

Zodoende ben ik op verzoek van mijn schoonmoeder een paar jaar geleden begonnen met het vastleggen van alle werkzaamheden op de boerderij. Eigenlijk had zij dat al willen doen toen haar man het bedrijf overnam, maar in die tijd was dat veel lastiger.

Rob is de derde generatie die dit bedrijf overneemt (zijn opa was pionier). Vrijwel niets gaat meer hetzelfde als toen en aangezien alles over 30 jaar weer totaal anders is, is het mooi om deze tijd vast te leggen door middel van foto's. Zo'n persoonlijk project inspireert mij en laat mij groeien als fotograaf. Ook ben ik hierdoor veel meer betrokken geraakt bij alles wat er gebeurt op de boerderij.

Daaruit is ook onze Facebookpagina Akkerbouwbedrijf van den Broek (@vandenbroeknop) ontstaan. Via deze pagina willen we eerlijk laten zien wie wij zijn, wat wij doen en hoe we dat doen. Vooral de berichten met veel achtergrondinformatie scoren goed en het is super leuk om te zien hoe dat wordt opgepikt. We krijgen ontzettend veel enthousiaste reacties van mensen die nu veel beter begrijpen hoe voedsel wordt geproduceerd.

Toen we net verhuisden naar de boerderij kreeg ik geregeld de vraag of ik moest wennen aan het leven buitenaf. Gek genoeg is het antwoord nee, totaal niet, ook al had ik hiervoor altijd in een dorp of stad gewoond. Dit is de plek waar wij zijn getrouwd en waar onze kinderen opgroeien. Dit is ons thuis en ik kan mij geen mooiere plek wensen.

Foto: Antoinet Murier

Louise van den Broek

Noordoostpolder

Britse akkerbouwers telen ruim 102.000 hectare bieten

In Groot-Brittannië is er een grote druk van bietenvergelingsziekte. Maar ook daar is gecoat bietenzaad met neonicotinoïden verboden en ook daar zijn steeds minder andere chemische mogelijkheden. Resistente rassen kunnen oplossingen bieden. Bij KWS UK zitten kansrijke nieuwkomers in de pijplijn.

BRITTEN TESTEN KANSRIJKE RASSEN TEGEN VERGELINGSZIEKTE

Groot-Brittannië is vijf keer zo groot als Nederland, maar het areaal suikerbieten was in 2018 met 102.000 hectare slechts zo'n 17.000 hectare groter dan in Nederland. De teelt is geconcentreerd in het oosten van Engeland, ruwweg ter hoogte van Nederland. Daar staan ook de vier fabrieken van British Sugar, die alle Britse bieten verwerken. Britse telers oogsten dit jaar naar verwachting gemiddeld 72 ton suikerbieten met 17 procent suiker. Dat komt ongeveer overeen met het vijfjarige gemiddelde. Het is nog een prognose, want de campagne is nog niet klaar. Die loopt tot half maart. Telers die pas dan kunnen leveren, laten de bieten meestal tot maart in de grond zitten. Dat is de beste plek.

Verbod neonicotinoïden

Voor de Britse bietentelers was 2019 een spannend jaar. Tot dit jaar zaaiden de Britse telers bijna alle bieten (97%) met gecoat bietenzaad met neonicotinoïden. In Nederland lag dat aandeel lager met zo'n 80 procent. Net als in Nederland probeerde de sector de landbouwminister ervan te overtuigen om de toepassing te handhaven, maar de minister wees het verzoek van de British Beet Research Organisation (BBRO) resoluut af. Het was een 'clear no', vertelt Ben Bishop. Hij is Country Manager Sugar Beet UK bij KWS. Het was voor de telers na vijftwintig jaar het eerste jaar zonder zaadcoating met neonicotinoïden. Daar kwam bij dat de BBRO voor het teeltjaar

“Tot dit jaar zaaiden Britse telers 97 procent van de bieten met speciaal pillenzaad”

2019 een hoog risico voorspelde voor verspreiding van het bietenvergelingsvirus. Het instituut baseerde die voorspelling op een late bietenoogst, tot in maart 2019 stonden er bieten op het land, in combinatie met een zachte winter. Vooral de tweede helft van februari was de temperatuur hoog. Dat had een directe invloed op de luizenpopulatie.

Myzus persicae (Groene perzikluisk), Bron: Bayer AG

Die combinatie veroorzaakte al heel vroeg in het seizoen luizenvluchten. Mogelijk hebben luizen zelfs overwintert.

Voorheen spoten Britse telers vrijwel nooit tegen luizen in bieten, maar dit jaar spoten de meeste telers twee of drie keer tegen luizen, vertelt Ben Bishop.

Een klein deel van de telers spoot slechts één keer. Maar het resultaat van de bespuitingen was vaak minder goed dan voorheen bij het gebruik van gecoat zaad.

De Britse telers spoten vooral pyrethroiden, en het middel Tepekki dat in 2019 voor het eerst op de markt was in Groot-Brittannië.

BBRO adviseerde de telers om de bietenpercelen elke week te monitoren en om alleen te spuiten als de schadedrempel was overschreden. Bovendien wees BBRO telers op maatregelen om de kans op het virus te verkleinen, zoals het voorkomen dat er bietenresten op het land achterblijven en het verwijderen van onkruiden die drager kunnen zijn, zoals brassica's.

Resistente rassen op komst

Maar zulke maatregelen geven geen garantie dat de bieten gezond blijven. De Britse suikersector kijkt daarom met grote interesse naar de bietenveredelaars. Zijn er rassen op komst die resistent zijn tegen het vergelingsvirus? KWS UK heeft al twee rassen aangemeld voor het rassenonderzoek van BBRO, vertelt Ben Bishop.

In Groot-Brittannië moeten nieuwe rassen drie jaar door BBRO zijn getest voor ze op de Aanbevelende Rassenlijst kunnen komen. Ook in Nederland is drie jaar onderzoek vereist.

Omdat in Groot-Brittannië de druk van vergelingsziekte het grootst is, hebben veredelingsbedrijven daar al meer rassen aangemeld voor onderzoek. In Nederland zijn zulke resistente rassen nog niet in onderzoek.

Eén van de twee rassen die KWS UK heeft aangemeld, is in 2019 voor het tweede jaar getest. Voor het andere ras was 2019 het eerste testjaar.

Beide rassen kunnen wel enige ziekteverschijnselen geven, maar er is geen schade. De opbrengst van beide rassen ligt nog wel iets lager dan van de gangbare rassen.

Volgend jaar gaat in Engeland het eerste ras ook in onderzoek op praktijkpercelen bij akkerbouwers. Bishop noemt beide rassen 'veelbelovend'.

Hij verwacht dat het eerste ras in 2021 op de Aanbevelende Rassenlijst zal komen.

Gewas	Nederland (bron: CBS)	Groot Brittannië
areaal (ha)	85.200	102.000
aantal telers	8.000	3.000
areaal/teler	ruim 10 ha	ruim 30 ha
aantal fabrieken	2	4

De Nederlandse bietenenteelt in vergelijking met Groot-Brittannië

BBRO: het Britse IRS

De British Beet Research Organisation (BBRO) test de nieuwe rassen die aangemeld worden voor de Britse Aanbevelende Rassenlijst. De organisatie is vergelijkbaar met het Nederlandse IRS. Ook de BBRO wordt betaald door de industrie (British Sugar) en de bietentelers, verenigd in NFU Sugar. NFU is de grote Britse landbouworganisatie.

Links: vergelingsziekte. Rechts: nieuw ras in onderzoek in Groot-Brittannië

Het aantal bietentelers dat zich registreert voor de Beet Seed Service van KWS en ervan gebruik maakt, groeit met sprongen. KWS heeft voor teeltseizoen 2020 de service nog eenvoudiger gemaakt. Telers kunnen hun percelen nu ook registreren op hun mobiel, bijvoorbeeld tijdens het klaarmaken van het land.

SUCCESSVOLLE BEET SEED SERVICE NU NOG EENVOUDIGER

De Beet Seed Service bestaat nu twee jaar. Telers die kiezen voor bietenrassen van KWS kunnen er gebruik van maken. Als ze een account aanmaken en hun bietenpercelen registreren, hebben ze bij overzaai recht op 50 procent korting op de prijs van het zaad. De service is zowel voor suikerbieten als voor voederbieten van KWS. Steeds meer telers registreren zich (tabel). In 2019 maakten er 53 telers gebruik van bij het overzaaien van een perceel met veel schade. Voor het zaad hoefden ze slechts de helft van de prijs betalen. Marcel Arts, sales manager bieten Nederland van KWS, merkt dat telers daar enthousiast over zijn. "Telers kunnen het waarderen dat KWS een risico deelt dat niemand van tevoren kan voorspellen. Ze kiezen met deze service voor zekerheid."

Redenen overzaai

In 2019 was stuifschade de belangrijkste reden voor overzaaien. Uit de gegevens die Suiker Unie bijhoudt, blijkt dat stuifschade in de helft van de gevallen hiervoor verantwoordelijk was, vooral in Noordoost-Nederland (www.bietenstatistiek.nl). In het Zuidwesten was slemp een belangrijke oorzaak. Ook muizenschade was in 2019 een belangrijke reden voor het overzaaien.

Ondanks het verdwijnen van de neonicotinoiden was vreterij in 2019 vrijwel nergens een aanleiding om over te zaaien. KWS zou het niet onwaarschijnlijk vinden als vreterij de komende jaren wel vaker een reden wordt om over te zaaien, legt Arts uit. "Door het wegvallen van neonicotinoiden wordt de bescherming tegen vreterij minder. Het middel Force mag nog wel gebruikt worden, maar dat heeft een minder goede werking."

Sterke toename Beet Seed Service (BSS)

	2018	2019	2020 (prognose)
Accounts	1400	2120	3250
Schademeldingen	20	53	-

Eerst registreren

Telers die gebruik willen maken van de Beet Seed Service dienen eerst eenmalig een account aan te maken (zie kader). Bij aankoop van bietenzaad van KWS kunnen ze gratis deelnemen aan de service. Zodra telers het bestelde bietenzaad in huis hebben, kunnen ze hun percelen registreren. Op elk pak zaad van KWS zit een sticker met daarop de website van de Beet Seed Service.

Telers moeten zelf de beslissing nemen of ze wel of niet overzaaien. Een handig hulpmiddel daarbij is de overzaaiapplicatie van het IRS. De reden van overzaaien is niet van belang. KWS gaat ervan uit dat er niemand zijn percelen overzaait als dit niet noodzakelijk is.

Telers die willen overzaaien, kunnen contact opnemen met de agrarische dienst van Suiker Unie, of rechtstreeks de bestelling plaatsen in hun eigen portaal op de website van Suiker Unie. Ze kunnen ook direct contact opnemen met KWS.

Het is belangrijk dat de teler aangeeft dat het zaad gebruikt wordt voor herzaai en niet voor uitbreiding. Dan komt de normale prijs op de factuur zonder de korting die geldt bij gebruikmaking van de Beet Seed Service.

KWS Beet Seed Service

50 % korting bij overzaai!

Registreer nu:

www.beetseedservice-nl.com

* De sticker op de zaaddoos geeft recht op registratie

Binnen 24 uur

Telers krijgen na de schademelding binnen 24 uur het nieuwe zaad thuis bezorgd. Er moet dan wel iemand aanwezig zijn.

KWS kan volgen waar de pakketten heen gaan. Als een teler erop zit te

wachten en het duurt te lang, dan kan KWS zien waar het pakket op dat moment is.

Telers kunnen gebruik maken van de Beet Seed Service als ze dat vóór 18 juni melden. KWS kan niet garanderen dat telers altijd hetzelfde ras kunnen

Het besluit om over te zaaien ligt bij de teler. Raadpleeg de applicatie van het IRS voor een duidelijk advies.

zaaien als de eerste keer. “We houden niet alle rassen onbeperkt op voorraad,” legt Arts uit. “KWS doet er wel alles aan om in elk segment rassen beschikbaar te hebben, zodat die binnen 24 uur geleverd kunnen worden.” Pakket-service DPD bezorgt de pakketten.

KWS heeft dankzij de digitale mogelijkheden een goed beeld van de overgezaaide percelen. Bovendien zal een medewerker van KWS zich in de loop van het groeiseizoen op de hoogte stellen van het resultaat van overzaai.

“Het registreren is nu een fluitje van een cent”

Simpeler registreren

Voor teeltjaar 2020 heeft KWS de Beet Seed Service gebruiksvriendelijker gemaakt. Vooral het registreren van de percelen gaat nu makkelijker. De afgelopen jaren maakte een deel van de telers wel een account aan, maar registreerde de bietenpercelen niet.

Daarom is het registreren daarvan nu eenvoudiger. Telers hoeven de percelen niet meer zelf in te tekenen. Het is nu al voldoende als ze met de muis naar het perceel gaan. Met een simpele klik op het perceel is het geregistreerd voor de Beet Seed Service. Het registreren van percelen kan nu ook veel makkelijker met de mobiele telefoon. Telers kunnen zo op elke plek eenvoudig de percelen invoeren,

bijvoorbeeld tijdens het ploegen of tijdens het land klaarmaken. Het is ook niet meer nodig om gegevens op te zoeken die bijvoorbeeld thuis op de laptop staan.

Arts verwacht dat door deze vereenvoudigingen meer telers hun percelen zullen registreren. “Het is nu een fluitje van een cent.”

Hoe werkt het?

- Maak eenmalig een account aan. Ga daarvoor naar www.kws.com/nl/ en zoek op ‘beet seed service’
- Percelen zijn te registreren zodra het bestelde bietenzaad van KWS bezorgd is
- Registreren van percelen kan tot en met 15 april 2020
- Het melden van percelen die moeten worden overgezaaid, kan tot en met 17 juni 2020. Zorg dat KWS rechtstreeks op de hoogte wordt gebracht. Dit kan via het account of telefonisch via 076-5033305
- Het nieuwe bietenzaad kan zoals gewoonlijk via het portaal van Suiker Unie worden besteld en wordt dan zo snel mogelijk via DPD pakket-dienst bezorgd.

Regelmatige controle tijdens de zaai

Uw oogst. Uw opbrengst. Onze zaden.

KWS. Onafhankelijk zoals u.

Uw eigen beslissingen nemen. Dat is onafhankelijkheid. U weet zelf als beste wat goed is voor uw bedrijf. Wij hebben de keuze uit de rassen die daarbij passen.

www.kwsbenelux.nl

**SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856**

Bietentelers hebben steeds minder chemische middelen ter beschikking. Daarom moeten de oplossingen vaker komen van nieuwe rassen. Kweekbedrijven focussen meer dan voorheen op vitale planten die resistent zijn tegen ziekten en plagen. Dat vertaalt zich in de nieuwe Rassenlijst 2020.

OP ZOEK NAAR MEER RESISTENTIES MET BEHOUD VAN OPBRENGST

Vanouds zijn er twee kweekdoelen voor de veredelaars: wortelopbrengst en suikerpercentage. Die focus zorgde voor een enorme stijging van de suikeropbrengst per hectare. Dat was mede mogelijk omdat er voldoende middelen beschikbaar waren om het gewas gezond en onkruidvrij te houden. Maar dat is nu aan het veranderen.

Oplossingen moeten steeds vaker komen van nieuwe rassen met resistenties, bijvoorbeeld tegen vergelingsziekte, bladvlekkenziekten of herbiciden. Dat heeft ook teeltjaar 2019 weer geleerd, na het verbod op neonicotinoïden in de zaadcoating. In delen van Zeeland was een zware aantasting van

vergelingsziekte. Resistentie tegen vergelingsziekte is daarom nu één van de nieuwe kweekdoelen voor de veredelaars. Maar zaadbedrijf KWS verwacht nog niet dat binnen enkele jaren een ras op de markt komt met deze resistentie.

Een ander belangrijk kweekdoel is resistentie tegen de schimmelziekten. In 2020 staan belangrijke schimmelbestrijders ter discussie. Retengo Plust is onzeker, Difure pro is vervalten en Opus Team zal geen toelating meer hebben. In grondwaterbeschermingsgebieden is de situatie nog nijpend. Bovendien ontwikkelen de schimmels resistentie tegen chemische middelen.

Veredelaars bieden oplossingen. Maar het kost jaren om rassen met nieuwe resistenties te ontwikkelen. Bovendien is de financiële opbrengst van zulke nieuwe rassen meestal eerst wat lager.

Eén van die oplossingen is Conviso Smart. KWS heeft daarnaast sterke resistente rassen in het kweekprogramma tegen schimmelziekten. Maar die rassen zijn in 2020 nog niet beschikbaar.

Rhizomanie

Bij de zaadbestellingen in december zijn nieuwe rassen beschikbaar in alle segmenten. Op de Aanbevelende Rassenlijst 2020 staan zes nieuwe rassen

die resistent zijn tegen rhizomanie. Het ras Queena KWS heeft ook een lage grondtarra en een hoge financiële opbrengst van 102. Het segment van rhizomanierassen krimpt. Dat komt omdat de rassen die resistent zijn tegen het bietencysteaaltje onder niet besmette omstandigheden gelijkwaardig of beter scoren dan de rhizomanierassen. Telers lopen daarom geen risico als ze een ras zaaien uit het segment dat resistent is tegen het bietencysteaaltje. Een rhizomanieras is alleen een goede keus op percelen waarvan zeker is dat er geen aaltjes zitten. Kwekers hebben daarom voor dit segment minder rassen aangemeld.

Aanvullende rhizomanie-resistentie

Op gronden waar de resistentie tegen rhizomanie is doorbroken, kunnen alléén rassen met een aanvullende rhizomanieresistentie goed scoren. Bij de vroegbestelling was er één bestaand ras met deze aanvullende resistentie (BTS 2345N) beschikbaar. Op de Aanbevelende Rassenlijst 2020 is geen nieuw aaltjes ras met deze aanvullende resistentie opgenomen. Er is wel behoefte aan rassen met deze resistentie. Twee van zulke rassen zijn nu twee jaar onderzocht: 8K815 (Caprianna KWS) en SV 2124 (Yukon) van SESVanderHave. Beide rassen zijn in 2020 al op beperkte schaal beschikbaar.

Rhizoctonia

Rassen die resistent zijn tegen rhizoctonia worden vooral gezaaid op zand- en dalgronden. Isabella KWS was elf jaar lang verreweg het meest gezaaide ras in dit segment. Maar het is inmiddels ingehaald door andere rassen. In de vroegbestelling zijn de laatste pakken verkocht. De vitaliteit van Isabella KWS en de lage koptarra zorgden voor de grote populariteit van het ras. Het is in

De rassen voor 2020 bevatten één of zelfs meerdere resistenties

Nederland ingezaaid op ruim 108.000 hectare. Dat betekent dat er in de afgelopen elf jaar zo'n 270.000 vrachtwagens met dit ras naar de fabrieken reden.

Twee nieuwkomers zijn getest die Isabella KWS kunnen opvolgen: Annemonika KWS en Kuma. Als gevolg van de genetische vooruitgang is de financiële opbrengst van deze nieuwe rassen duidelijk hoger. Marcel Arts, sales manager suikerbieten van KWS, verwacht vooral veel van Annemonika KWS. "Ik verwacht dat Annemonika KWS voor net zoveel tevreden telers zal zorgen als Isabella KWS. De rassen hebben een vergelijkbare genetische achtergrond, maar Annemonika KWS heeft geprofiteerd van de genetische vooruitgang van de afgelopen tien jaar."

De twee nieuwe rassen groeien wat dieper dan de rassen die de afgelopen jaren op de markt kwamen. Loonwerkers klaagden erover dat die rassen hoog boven de grond groeien. Vooral op zandgronden rooien ze daardoor lastiger. De twee nieuwe rassen groeien niet zo diep als Isabella KWS, maar wel dieper dan de nieuwkomers van

de afgelopen jaren.

Drievoudige resistentie

Voor telers van rhizoctoniarassen zijn rassen verkrijgbaar die ook resistent zijn tegen het bietencysteaaltje. De financiële opbrengst hiervan was echter lager dan van de rhizoctoniarassen. Edonia KWS doorbreekt deze trend, met een hoge financiële opbrengst van 103. Het ras is geschikt voor percelen met kans op rhizoctonia en op het bietencysteaaltje. Arts: "Heb je aaltjes, dan is dit ras sowieso beter. Blijkt achteraf dat er toch geen aaltjes waren, dan is dit ras geen foute keus." Vanwege de extra resistentie ligt de prijs van dit ras echter wel wat hoger. Rassen met deze drievoudige resistentie zijn geschikt voor zand- en dalgronden, maar minder geschikt voor goede kleigronden met alleen een aaltjesbesmetting. Voor deze gronden past een ras met een enkelvoudige resistentie het beste, zoals Lonneka KWS of Tessilia KWS.

Bladgezondheid (Cercospora) op de Aanbevelende Rassenlijst 2020

Bladgezondheid speelt een steeds grotere rol in de beoordeling van de rassen. Al jaren doet Delphy onderzoek naar de gezondheid van bietenrassen. Er zijn proefvelden aangelegd op verschillende locaties in Nederland. Ook het IRS bevestigt dat de bietenteler meer behoefte heeft aan een beoordeling van de bestaande rassen. In 2018 is daarom begonnen met de aanleg van onbehandelde velden, die worden beoordeeld op cercospora aantasting. Er is gekozen om deze velden aan te leggen in regio's met hoge cercosporadruk. Na twee jaar onderzoek worden deze cijfers opgenomen in een extra kolom in de Aanbevelende Rassenlijst 2020. Er wordt een waardering L (Laag), M (Gemiddeld) of H (Hoog) gegeven, waarvan H de beste score voor een ras weergeeft.

COMPACT GEOOGST

Verbod Neonics kost bietenteler minstens € 100 per ha

De bietentelers in de EU hebben dit jaar gemiddeld € 100 per hectare extra uitgegeven aan de insectenbestrijding door het verbod op neonicotinoiden. Voor de hele EU komt dit op € 153 miljoen aan extra kosten voor de telers.

Nieuw groen middel giftig voor bijen en waterorganismen

Groene bestrijdingsmiddelen zijn volgens het Ctgb niet per se onschadelijk. Het groene insecticide Orocide Plus op basis van sinaasappelolie tegen insecten en mijten bijvoorbeeld krijgt een waarschuwing op het etiket dat het middel giftig is voor bijen, hommels en waterorganismen.

Hoogwaardig eiwit uit bietenblad

Cosun gaat eiwitten uit bietenbladeren halen. Rond 2022 hoopt Cosun de eerste grootschalige productielijn draaiende te hebben. Via een bijzondere methode, ontwikkeld en gepatenteerd door TNO, kan deze installatie eiwitten uit bietenbladeren halen. Cosun heeft de exclusieve licentie van deze methode verworven. De verwachting is dat de eerste 100 kilo eitwitproduct nog dit jaar beschikbaar komt. Groene plantenbladeren bevatten tussen de 1 en 3 procent eiwit. Elke hectare bieten produceert 20 tot 30 ton bietenblad. Daaruit kan 180 tot 280 kilo hoogwaardig eiwit worden gehaald.

Overzaai

Vorig jaar werd 919 ha overgezaaid. Dit ligt iets boven het gemiddelde van de afgelopen jaren, maar is beduidend lager dan in 2015. De voornaamste reden van de overzaai was winderosie met 461 ha, gevolgd door muizenvraat met ruim 250 ha. Er is geen toename van insectenvreterij geconstateerd als gevolg van het wegvallen van Sombbrero. In 2015 werd 2400 ha overgezaaid, voornamelijk in Midden- en Oost- Nederland. Toen was de harde wind en dus erosie de hoofdreden voor overzaai.

bron: bietenstatistiek

Akkerbouwer en veehouder vinden elkaar in groeiende voederbietenteelt

Het afgelopen seizoen werd er in Nederland 2.110 hectare voederbieten geteeld. Dat is 300 hectare meer dan in 2018, blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De voederbiet wint geleidelijk aan populariteit. In 2014 telde ons land 280 hectare voederbieten. Maar vijf jaar later is dat ruim zeven keer zoveel. In 2019 werd het gewas geteeld op 820 bedrijven in Nederland. Gemiddeld teelde een bedrijf vorig jaar zo'n 2,6 hectare voederbieten. Veelal worden de werkzaamheden uitgevoerd door een bevriende akkerbouwer of een loonwerker. De melkveehouder kan op deze manier veel eigen voer telen. Vooral de gezondheid van het vee en de toename van het vet- en/of eiwitgehalte in de melk worden als reden aangevoerd voor de toenemende vraag naar deze bieten.

Agenda

3 t/m 8 december 2019

Agribex

Brussels Expo te Brussel
www.agribex.be

10 t/m 12 december 2019

AgroTechniek Assen

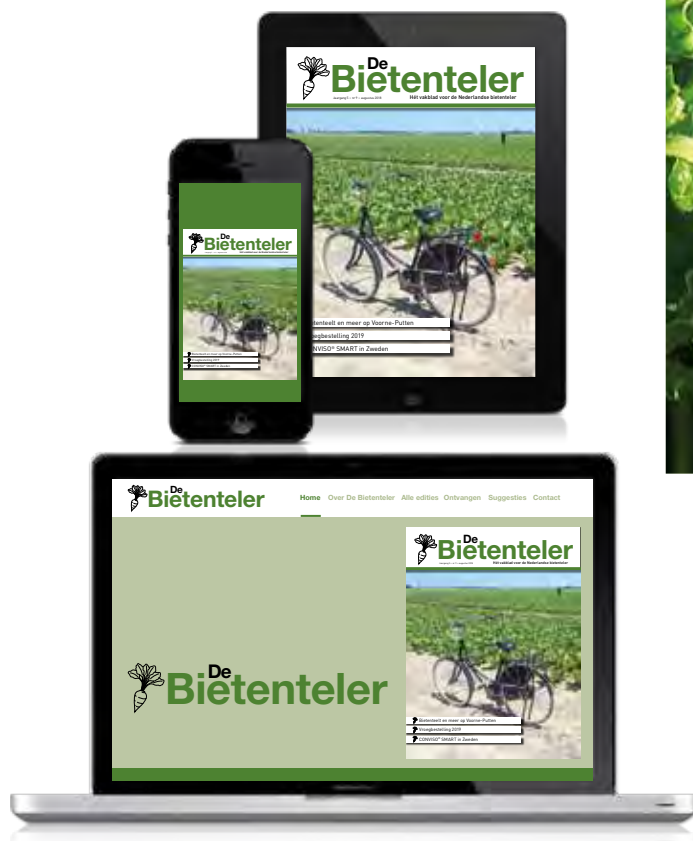
Evenementenhal Expo Assen
www.agrotechniekassen.nl

21 t/m 23 januari 2020

Landbouw Vakbeurs

Martiniplaza Groningen
www.landbouwwakbeurs.nl

Noteer de data alvast in uw agenda

Website De Bietenteler

De Bietenteler is er ook digitaal

Het vorige nummer van De Bietenteler gemist? Een artikel van vroeger nog eens herlezen? Het kan perfect. Je kan alle edities van De Bietenteler vinden op onze website. Surf naar www.debietenteler.nl en je kan er meteen alle artikelen raadplegen.

In volgende editie van

De Bietenteler

Bietenteelt in Brabant

Vroegbestelling bietenzaad 2021

Beet Europe 14,15 oktober 2020 in
Selingenstadt (D)

De Suikertante: it's all in the seed.

LONNEKA KWS

- Bietencysteaaltjes resistent
- Hoge financiële opbrengst (101)*
- Goed suikergehalte (100)*
- Vlotte grondbedekking (8)*

Nematode

PROTECT

* Bron: CSAR, Aanbevelende Rassenlijst 2020

www.kwsbenelux.nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

